

lessuggesties

De menselijke
trekjes van dieren

Anna Claybourne
Stef Murphy

Lemniscaat Natuurlijk

De menselijke trekjes van dieren

Hoe dieren lachen, spelen en zich misdragen... net als wij!

Wij denken dat we zo bijzonder zijn, omdat we communiceren, anderen om de tuin weten te leiden, problemen kunnen oplossen en gereedschap maken en gebruiken. Maar daar zijn we niet uniek in. Er zijn talloze dieren die menselijke trekjes vertonen! Neem nou de grijze eekhoorn, die als hij weet dat hij in de gaten wordt gehouden doet alsof hij zijn nootje begraaft, maar het stiekem meeneemt en ergens anders verstoppt. Of de wielwebspin die midden in zijn web van dode insecten en bladeren een nepspin bouwt om roofdieren af te schrikken. En wat dacht je van de bonobo Kanzi, die via plaatjes kon communiceren met zijn verzorgers en vroeg om marshmallows en lucifers, en een vuurtje bouwde waarboven hij lekker marshmallows ging roosteren? De menselijke trekjes van dieren is een feest. Ontdek hoe dieren net als wij denken en voelen, plezier maken, samenwerken, dansen, spelen en nog veel meer...

Over de auteur:

ANNA CLAYBOURNE studeerde Engelse literatuur in Oxford en in Toronto, Canada. Ze woont inmiddels in Edinburgh en schrijft boeken over wetenschap en natuur voor kinderen – roofdieren, vulkanen, aardbevingen en andere natuurrampen zijn haar favoriete onderwerpen. Haar boeken zijn internationaal bekroond. Ze schreef ook het bij Lemniscaat verschenen *Waarom verdrinken vissen niet?*

Over de illustrator:

STEF MURPHY woont in Londen. Al sinds ze klein is doet ze niets liever dan tekenen. Met haar illustraties wil ze kinderen vrolijk en nieuwsgierig maken. Ze illustreerde al meerdere non-fictieboeken.

Thema's: dieren, gedrag, natuur, weetjes

meer info.: www.lemniscaat.nl

Lessuggesties

Doelgroep:	<i>De menselijke trekjes van dieren</i> is geschikt voor kinderen vanaf zes jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen van groep drie tot en met groep acht van het basisonderwijs.
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere lesuren.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

U kunt een project rond het boek *De menselijke trekjes van dieren* inleiden door de leerlingen te laten nadenken over welke menselijke trekjes dieren hebben. Het gaat hierbij nadrukkelijk om karaktertrekjes niet om fysieke eigenschappen.

Verdeel de klas in groepen van drie of vier leerlingen. Geef elke groep een placemat (zie bijlage). Zonder te overleggen schrijft elke leerling op welke menselijke trekjes zij denken dat dieren hebben. Ze schrijven hun antwoorden in één of meer van de trapeziëms van de placemat.

Na een paar minuten bespreken de leerlingen in hun groepje wat ze hebben opgeschreven. Vervolgens schrijven ze in de rechthoek in het midden de antwoorden die ze erg goed vinden en waar ze het samen over eens zijn.

Op een afgesproken tijdstip presenteert een lid van de groep welke trekjes ze als groep in de rechthoek hebben opgeschreven.

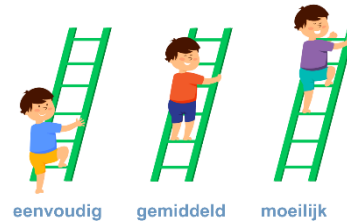
Vervolgens licht u er een menselijk trekje van dieren uit, namelijk het samenwerken. Dieren werken namelijk vaak samen. Soms om een prooi te pakken te krijgen en soms om juist uit de klauwen van een roofdier te blijven.

Geef vervolgens elke groep een pak droge spaghetti en sneldrogende lijm. De opdracht is om samen van de spaghetti een brug te bouwen. Wanneer de brug klaar is, maakt u eerst een foto van de brug met de bouwers erbij, daarna gaat u testen welke brug het stevigst is. U doet dat door er gewichten op te plaatsen. Voor meer informatie over deze opdracht kunt u kijken op [deze site](#). U kunt ook [dit filmpje](#) van schooltv laten zien.

Uitvoering

Maak een selectie uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt aangeduid met de volgende symbolen:

Observeer een dier

In het boek *De menselijke trekjes van dieren* kun je lezen dat dieren veel dingen doen die mensen ook doen. Het gebeurt alleen vaak een beetje anders. Mensen en dieren moeten bijvoorbeeld allebei eten maar mensen koken hun voedsel en maken ingewikkelde gerechten terwijl dieren het eten rauw naar binnen werken. Mensen bouwen een huis om in te wonen; veel dieren bouwen een nest of graven een holletje om in te wonen.

Misschien heb je zelf een huisdier. Heb je wel eens gezien welke dingen ze doen die jij zelf ook doet?

Opdracht

In deze opdracht gaan we goed kijken naar dieren, oftewel observeren. Vraag aan je juf of meester het werkblad *De menselijke trekjes van dieren: observeren*. Lees de onderwerpen die erop staan een keer goed door.

Observeer nu een (huis)dier of bekijk dieren die voorkomen in een documentaire. Observeer vooral de manier waarop ze de dingen doen die op het werkblad worden genoemd.

Op het werkblad staan acht 'menselijke trekjes' met daaronder telkens twee vakjes. In het ene vakje staat een afbeelding van een mens, in het andere vakje een afbeelding van een dier. Beschrijf in het vakje van de mensen hoe zij het 'trekje' uitvoeren. Beschrijf in het vakje van de dieren hoe zij dat doen.

Let op: je mag zelf kiezen over welk dier je iets schrijft, het hoeft niet per se het dier van de afbeelding te zijn! Zet er wel bij welk dier je hebt gekozen.

Bijen

In het boek *De menselijke trekjes van dieren* kun je lezen hoe bijen boodschappen naar elkaar overbrengen door te dansen. Bijen zijn heel belangrijke dieren voor de natuur. Helaas zijn er elk jaar minder van.

Opdracht

Je gaat de volgende opdracht maken over bijen. Ga naar [deze website](#) en bekijk het filmpje. Download vervolgens werkblad *Help de bijen* en vul die in.

Voor de docent

Deze les is ook heel geschikt om klassikaal te behandelen.

Alternatieve opdracht

Vraag aan je juf of meester het werkblad "Bouwplaat: BIJ". Kleur eerst het lijfje en de vleugels van de bij in en knip de vormpjes daarna voorzichtig uit. Plak het hoofd op het lijfje. Plak daarna de vleugels op het lijfje.

Emoties tonen

Je kunt aan mensen vaak al zien wat ze voelen zonder dat ze iets hoeven te zeggen. In het hoofdstuk *Vrolijk of verdrietig* kun je lezen dat ook dieren emoties kunnen hebben. Sommige dieren hebben daar speciale gezichtsuitdrukkingen bij, net als mensen.

Opdracht

Maak een collage (plakwerkstuk) van foto's waarop je dezelfde emoties bij verschillende mensen laat zien. Vraag een aantal familieleden en vrienden om de onderstaande emoties te tonen en maak er een foto van. Als je drie foto's per emotie hebt, heb je genoeg.

- Bang zijn
- Blij zijn
- Boos zijn
- Verliefd zijn
- Je vervelen
- Verdrietig zijn
- Iets afschuwelijk vinden
- Interesse tonen
- Iets niet snappen

Plak dan de foto's van elke emotie bij elkaar en schrijf eronder om welke emotie het gaat. Lijken de foto's op elkaar? Bij welke emotie zie je de meeste verschillen?

Rekenen

In het hoofdstuk *Superslim* lees je dat er apen zijn die goed zijn in het oplossen van optelsommen. Ben jij ook goed in rekenen?

Opdracht

Vraag aan je juf of meester om het werkblad met optelsommen. Hoe ver kom je? Let op: De sommen worden steeds moeilijker. Gebruik een kladblaadje om de sommen uit te rekenen en schrijf daarna het antwoord op het werkblad.

Voor de docent

Het werkblad met de optelsommen bevat sommen voor alle groepen. Er zijn dus slechts enkele sommen die geschikt zijn voor een bepaalde groep. Als u wilt, kunt u uw leerlingen ook extra sommen geven die afgestemd zijn op hun persoonlijke rekenniveau.

Zelfportret

In het hoofdstuk *Superslim* staat dat intelligente dieren zichzelf kunnen herkennen in een spiegel. Dieren die minder slim zijn, denken dat de figuur in de spiegel een ander dier is.

Opdracht

Kijk eens goed naar jezelf in de spiegel en maak een zelfportret. In de bijlage staat een werkblad met een mooie spiegel. Teken daar je zelfportret in.

Biografie schrijven van wetenschapstoppers

In *De menselijke trekjes van dieren* lees je over een aantal wetenschapstoppers. Deze mensen hebben veel met dieren gewerkt en hebben onderzoek gedaan naar het gedrag van de dieren. De namen van de wetenschapstoppers zijn: Irene Pepperberg, Konrad Lorenz, David Attenborough en Jane Goodall.

Opdracht

Kies een van de wetenschapstoppers en schrijf er een biografie over. Een biografie is een verhaal over iemands leven. Je kunt de informatie uit het boek gebruiken maar je kunt vast nog meer vinden over het leven van de toppers in andere boeken of op het internet.

Vraag aan je juf of meester om het werkblad *Het leven van...* Je kunt daar alle informatie op kwijt die je hebt gevonden.

Escaperoom

In het hoofdstuk *Problemen oplossen* lees je over Stoffel de honingdas die keer op keer uit zijn hok wist te ontsnappen. Hoe moeilijk de oppassers het ook voor hem maakten, hij wist altijd wel een manier te vinden om weg te komen.

Opdracht

Denk je dat jouw klasgenoten net zo slim zijn als Stoffel de honingdas? Maak een escaperoom om te ontdekken of dat zo is!

Bekijk [dit filmpje](#) van Het Klokhuis over hoe je een escaperoom kunt maken. Zorg ervoor dat jouw puzzels te maken hebben met het boek *De menselijke trekjes van dieren*.

Leren onthouden

In het hoofdstuk *Leren en onthouden* kun je lezen dat olifanten een supergoed geheugen hebben. Ze kunnen zelfs andere olifanten herkennen die ze al jaren en jaren niet meer hebben gezien.

Opdracht

Is jouw geheugen ook zo goed? Een goede manier om je geheugen te testen is door een spel te spelen waarbij je twee gelijke plaatjes bij elkaar moet zoeken. De plaatjes liggen omgekeerd. Je mag steeds maar twee plaatjes tegelijk omdraaien. Als je twee gelijke plaatjes vindt, mag je de plaatjes houden. Wanneer je het spel met anderen speelt is degene die aan het eind van het spel de meeste plaatjes heeft de winnaar. Zo'n spel ga je zelf maken. Vraag je juf of meester om het werkblad *Leren onthouden* en ga aan de slag.

Ideeën om het spel moeilijker te maken

Je kunt natuurlijk laten zoeken naar dezelfde plaatjes maar je kunt het ook iets ingewikkelder maken:

- In plaats van twee gelijke plaatjes kun je ook twee verschillende plaatjes van hetzelfde dier gebruiken.
- Je kunt ook een combinatie maken met op één kaartje een plaatje van het volwassen dier en op het andere kaartje het jong van het dier.
- Je kunt ook een combinatie maken met op één kaartje een plaatje van het dier en op het andere kaartje de naam van het dier.
- Je kunt op een kaartje de naam of een plaatje van een dier zetten en op het andere kaartje een feitje over dat dier.

In de bijlagen vind je alvast wat voorbeelden van de verschillende manieren om het spel te spelen. Kies zelf welke manier je het leukst vindt.

Gebarentaal leren

In het hoofdstuk *Pratende dieren* kun je lezen over de bonobo Kanzi. Hij kon door middel van gebaren duidelijk maken wat hij wilde.

Mensen met een gehoorbeperking communiceren soms ook met gebarentaal. Ze gebruiken daar dan hun handen voor.

Opdracht

In gebarentaal bestaan gebaren voor diersoorten. Die gaan wij leren maken. Bekijk [deze video](#) waarin kinderen de gebaren voor heel veel diersoorten laten zien. Elk gebaar wordt een keer herhaald. De eerste keer ga je goed kijken en de tweede keer kun je het gebaar meedoen. Bekijk het filmpje nog een keer als je de gebaren nog niet helemaal goed kent.

Ben je klaar om overhoord te worden? In de bijlage staan kaartjes met daarop alle dierennamen en de afbeeldingen van de woorden die in het filmpje voorkomen. Knip ze uit, leg ze op de kop en hussel ze goed door elkaar. Maak er een net stapeltje van en pak er dan een kaartje vanaf. Maak het gebaar voor het woord dat op het kaartje staat.

Tip: Als je nog andere dieren wilt leren gebaren, kun je daar zelf kaartjes bij maken. Er zitten lege kaartjes bij het werkblad.

Voor de docent

U kunt de gebaren ook klassikaal aanbieden. U kunt de gebaren daarna overhoren in spelvorm, bijvoorbeeld door het spel “Boem” te spelen.

U neemt een aantal houten ijsstokjes en schrijft aan het uiteinde de namen van de dieren die de leerlingen hebben geleerd in gebarentaal. U kunt de namen meerdere keren gebruiken. Op twee of drie stokjes schrijft u het woord BOEM. Vervolgens zet u alle ijsstokjes in een beker zodat het woord niet zichtbaar is. De leerlingen pakken om de beurt een stokje en maken het gebaar dat erop geschreven staat. Als ze het goed hebben dan mogen ze het stokje houden. Als het antwoord fout is dan moet het stokje terug in de beker. Ongeacht of het antwoord goed of fout is, is de beurt na een gebaar voorbij. Als de leerling een stokje met het woord BOEM pakt, dan moeten alle stokjes die zij of hij verzameld heeft terug in de beker. Ook het stokje met het woord BOEM erop moet terug in de beker. Wie aan het eind van het spel – na bijvoorbeeld vijf minuten of als er nog maar vijf stokjes in de beker zitten – de meeste stokjes heeft verzameld is de winnaar.

Opgroeien

In het hoofdstuk *Opgroeien* lees je dat sommige dieren vanaf het moment dat ze geboren worden al voor zichzelf moeten kunnen zorgen. Er zijn ook dieren die nog een tijd bij hun ouders doorbrengen voordat ze zelfstandig door het leven kunnen gaan.

Opdracht

Vraag je juf of meester om het werkblad *Opgroeien: jonge dieren en hun ouders*. In het bovenste vak zie je tien plaatjes van jonge dieren staan. Schrijf de naam van het jong onder het plaatje. Om je te helpen staan de namen van de jonge dieren onder in het vak.

In het onderste vak zie je tien plaatjes staan van volwassen dieren. Schrijf de naam van het volwassen dier onder het plaatje. Ook hier staan de namen weer onder in het vak. Zoek vervolgens het jong bij het volwassen dier. Zet het nummer van het jonge dier naast de letter van het oude dier.

Quiz

Heb je goed opgelet tijdens het lezen van *De menselijke trekjes van dieren*? Dan weet je al heel veel over een heleboel dieren.

Opdracht

Vraag aan je juf of meester de quiz over *De menselijke trekjes van dieren*. Als je alle vragen goed hebt beantwoord, vormen de eerste letters van de antwoorden de naam van een dier.

Voor de docent

Er zijn verschillende versies van de quiz. Er is een versie met meerkeuzevragen, een versie waarbij de open vragen (en dus de antwoorden) in de goede volgorde staan en een versie waarbij de vragen door elkaar staan. De quizvragen zijn in alle gevallen hetzelfde.

Kies de quiz die het meest geschikt is voor uw leerling.

Trucjes

In het hoofdstuk *Slinkse trucjes* lees je hoe sommige dieren trucjes uithalen om andere dieren te misleiden. Ze doen dit bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat andere dieren er niet met hun eten vandoor gaan of dat andere dieren hun jongen met rust laten.

Mensen halen soms ook trucjes uit. Soms zijn die gemeen, soms zijn ze ook grappig. Er zijn ook trucjes die je kunt doen waar andere mensen versteld van staan.

Opdracht

In [dit filmpje](#) vind je 27 trucjes (of experimenten) die je kunt doen waar anderen versteld van zullen staan. Kies er een paar uit die je gaat oefenen en laat ze daarna zien tijdens een presentatie.

Voor de docent

Bekijk het filmpje vooraf en kies enkele trucjes uit. U kunt ze bijvoorbeeld eerst zelf voordoen.

Dansen

Sommige dieren doen dansjes om te communiceren of om vrouwtjes te versieren. De blauwvoetgent stampt en trappelt heel wat af om de aandacht van de vrouwtjes te krijgen. Bijen doen ingewikkelde dansjes om boodschappen aan elkaar door te geven. En als een mannetjes- en een vrouwtjesfuut elkaar gevonden hebben dan maken ze met z'n tweeën een mooie dans.

De meeste dieren kunnen alleen niet zo goed maat houden. Dat betekent dat ze niet goed op muziek kunnen dansen. Veel mensen kunnen dat wel. Hoe goed kun jij dansen? En de andere kinderen uit jouw klas?

Opdracht

Doe met een groep de Jerusalema challenge. Dat is een dansje op het liedje Jerusalema van Master KG. In [dit filmpje](#) krijg je uitleg hoe het dansje gaat. Oefen het met een groepje en maak er dan een filmpje van. Er zijn al heel veel groepen die dit dansje gedaan hebben.

Voor de docent

U kunt deze opdracht ook inzetten bij de gymles. Wanneer u het dansje wilt filmen en verspreiden, vraag dan in ieder geval toestemming aan de ouders.

Werken met dieren

In *De menselijke trekjes van dieren* kun je lezen over wetenschappers die veel met dieren hebben gewerkt. Maar je hoeft geen wetenschapper te zijn om met dieren te werken. Je kunt bijvoorbeeld ook dierenarts of dierenartsassistent zijn. Of

schaapherder, imker, hoefsmid of boswachter. Als je liever niet met levende dieren werkt, kun je altijd nog taxidermist worden.

Opdracht

Er zijn dus een heleboel beroepen waarbij je met dieren kunt werken. Maar wat houden de beroepen eigenlijk in? En welke opleiding moet je daarvoor doen? Zoek die informatie op en schrijf wat je hebt gevonden op het werkblad *Werken met dieren*. Kies zelf nog een ander beroep waarbij je met dieren werkt. Geef ook aan of het jou wat lijkt om dit beroep te gaan uitoefenen.

Megatekening van een dier

Samenwerken is heel belangrijk in de dierenwereld. Door samen te werken worden veel dingen makkelijker en leuker.

Opdracht

Deze opdracht doen jullie met z'n achten. Vraag je juf of meester wat je precies moet doen.

Voor de docent

Dit is een groepsopdracht waarbij de klas in groepjes een grote tekening of collage van een dier gaat maken.

Maak eerst een tekening van een dier op een A4'tje. Vervolgens vergroot u de tekening acht maal, zodat de tekening over acht A4'tjes is verdeeld. Geef iedere leerling nu een A4'tje met een deel van de afbeelding. In de bijlage vindt u een voorbeeld.

De leerlingen voegen eerst de A4'tjes samen zodat de afbeelding helemaal duidelijk is. Vervolgens tekenen de leerlingen een achtergrond bij de tekening: er zullen namelijk A4'tjes zijn waar (bijna) niets op staat. Dan gaan de leerlingen aan de slag om de tekening in te kleuren.

Als iedereen klaar is, worden de delen van de tekening weer samengevoegd tot een geheel. De megatekening kan dan worden opgehangen.

Tip: De leerlingen kunnen voor het invullen van de afbeelding naast de gebruikelijke materialen zoals kleurpotloden, viltstiften of verf ook gebruik maken van bijvoorbeeld gekleurd papier of stof.

Schrijf een verhaal

Stel je voor dat een van dieren uit het boek *De menselijke trekjes van dieren* op een dag wakker wordt en opeens in de gedaante van een mens is veranderd. Hoe zou hij reageren op wat hij in de spiegel ziet? Hoe brengt hij zijn dag door? Kleedt hij zich aan? Hoe komt hij aan eten? Hoe reageren andere mensen op hem?

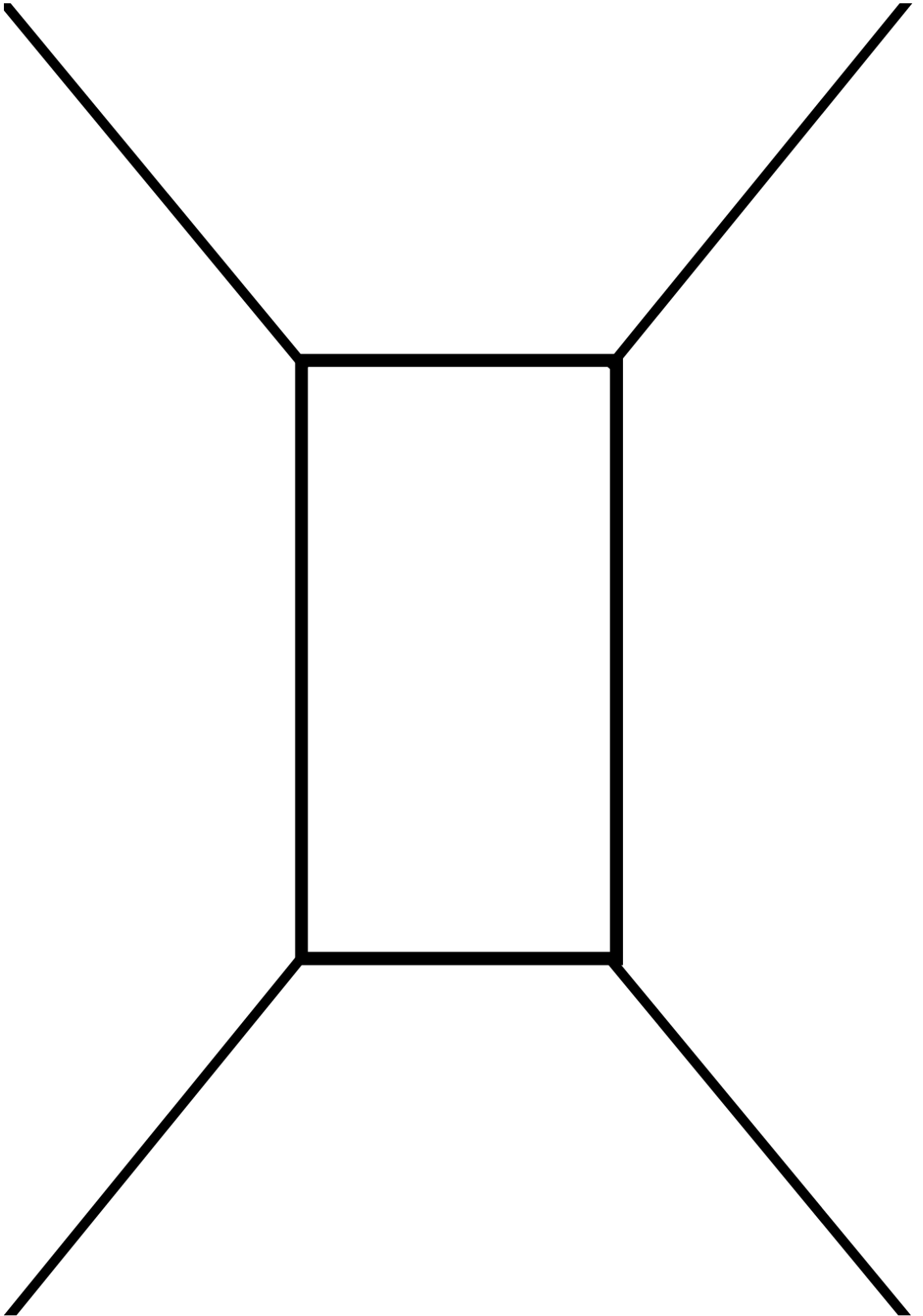
Opdracht

Schrijf een verhaal van ongeveer 350 woorden over een dag in het leven van een dier dat wakker wordt als mens. Verzin er ook een pakkende titel bij.

Afronding

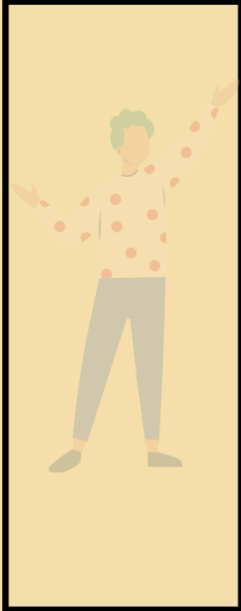
U kunt het project rond het boek *De menselijke trekjes van dieren* afronden door bijvoorbeeld een ochtend/middag in te ruimen waarbij de leerlingen het werk dat ze gemaakt hebben presenteren aan hun klasgenoten. Het is ook leuk om ouders, familie en andere belangstellenden daarvoor uit te nodigen. Voor de allerkleinsten is het leuk als ze verkleed als dier op school komen.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd wordt.

De menselijke trekjes van dieren: observeren

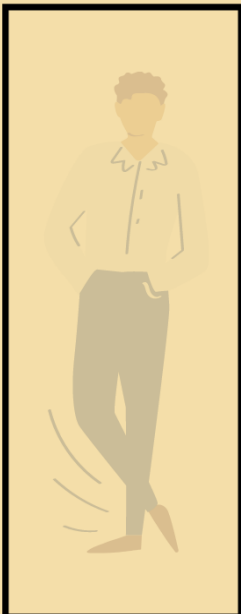
Spelen

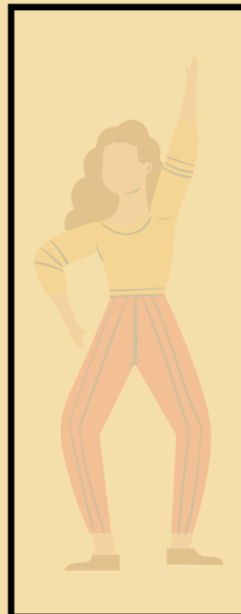
Vriendschap sluiten

Samenwerken

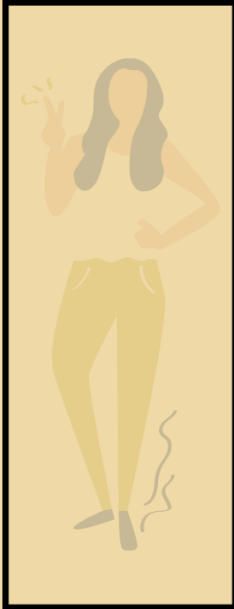

Problemen oplossen

De menselijke trekjes van dieren

Schoon blijven

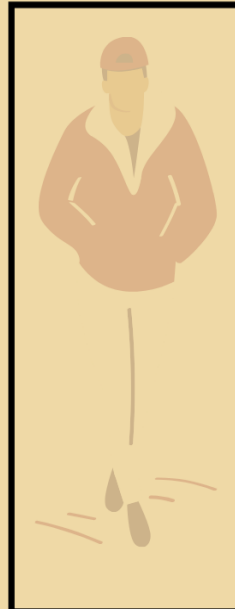
Eten zoeken

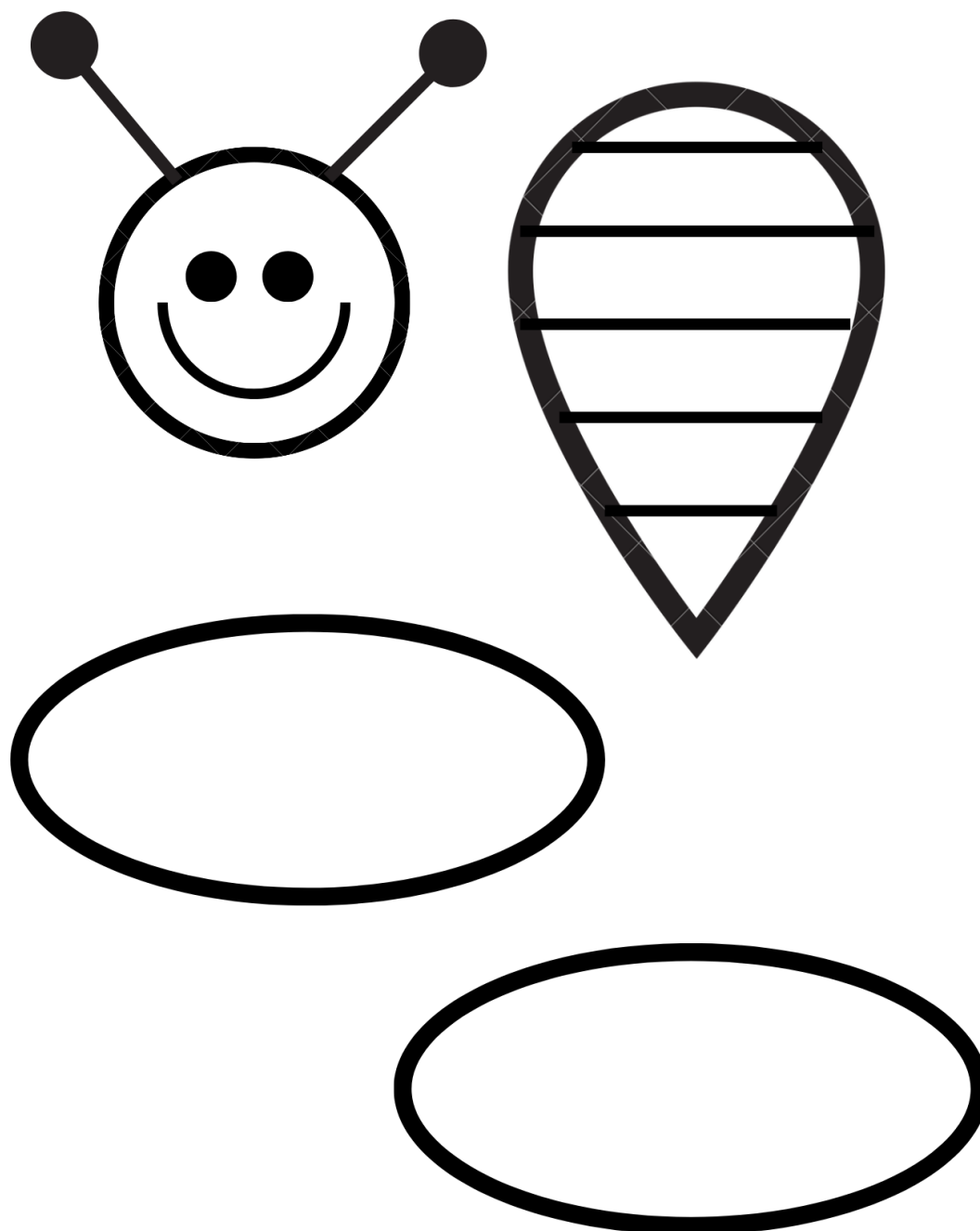
Communiceren

Vechten

BOUWPLAAT "BIJ"

Rekenen: optelsommen

$$\begin{array}{l} 1 + 2 = \underline{\quad} \\ 4 + 3 = \underline{\quad} \\ 5 + 4 = \underline{\quad} \\ 7 + 1 = \underline{\quad} \\ 6 + 3 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 8 + 5 = \underline{\quad} \\ 6 + 6 = \underline{\quad} \\ 4 + 9 = \underline{\quad} \\ 7 + 8 = \underline{\quad} \\ 5 + 6 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 14 + 2 = \underline{\quad} \\ 16 + 3 = \underline{\quad} \\ 11 + 8 = \underline{\quad} \\ 12 + 5 = \underline{\quad} \\ 15 + 3 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 13 + 18 = \underline{\quad} \\ 17 + 29 = \underline{\quad} \\ 31 + 41 = \underline{\quad} \\ 52 + 19 = \underline{\quad} \\ 44 + 17 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 48 + 84 = \underline{\quad} \\ 56 + 61 = \underline{\quad} \\ 39 + 79 = \underline{\quad} \\ 65 + 81 = \underline{\quad} \\ 27 + 99 = \underline{\quad} \\ 54 + 52 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 112 + 61 = \underline{\quad} \\ 123 + 45 = \underline{\quad} \\ 179 + 11 = \underline{\quad} \\ 154 + 27 = \underline{\quad} \\ 125 + 39 = \underline{\quad} \\ 144 + 52 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 141 + 65 = \underline{\quad} \\ 168 + 47 = \underline{\quad} \\ 172 + 54 = \underline{\quad} \\ 180 + 45 = \underline{\quad} \\ 218 + 93 = \underline{\quad} \\ 368 + 58 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 212 + 117 = \underline{\quad} \\ 389 + 411 = \underline{\quad} \\ 325 + 271 = \underline{\quad} \\ 428 + 216 = \underline{\quad} \\ 542 + 384 = \underline{\quad} \\ 497 + 253 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 518 + 670 = \underline{\quad} \\ 599 + 699 = \underline{\quad} \\ 712 + 466 = \underline{\quad} \\ 878 + 963 = \underline{\quad} \\ 547 + 745 = \underline{\quad} \\ 629 + 581 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 7,6 + 3,8 = \underline{\quad} \\ 8,1 + 2,9 = \underline{\quad} \\ 4,5 + 6,6 = \underline{\quad} \\ 5,9 + 8,7 = \underline{\quad} \\ 1,3 + 2,1 = \underline{\quad} \\ 2,6 + 5,1 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 10,47 + 8,26 = \underline{\quad} \\ 12,25 + 3,88 = \underline{\quad} \\ 11,66 + 6,12 = \underline{\quad} \\ 14,71 + 4,63 = \underline{\quad} \\ 12,99 + 4,49 = \underline{\quad} \\ 13,34 + 8,51 = \underline{\quad} \end{array}$$

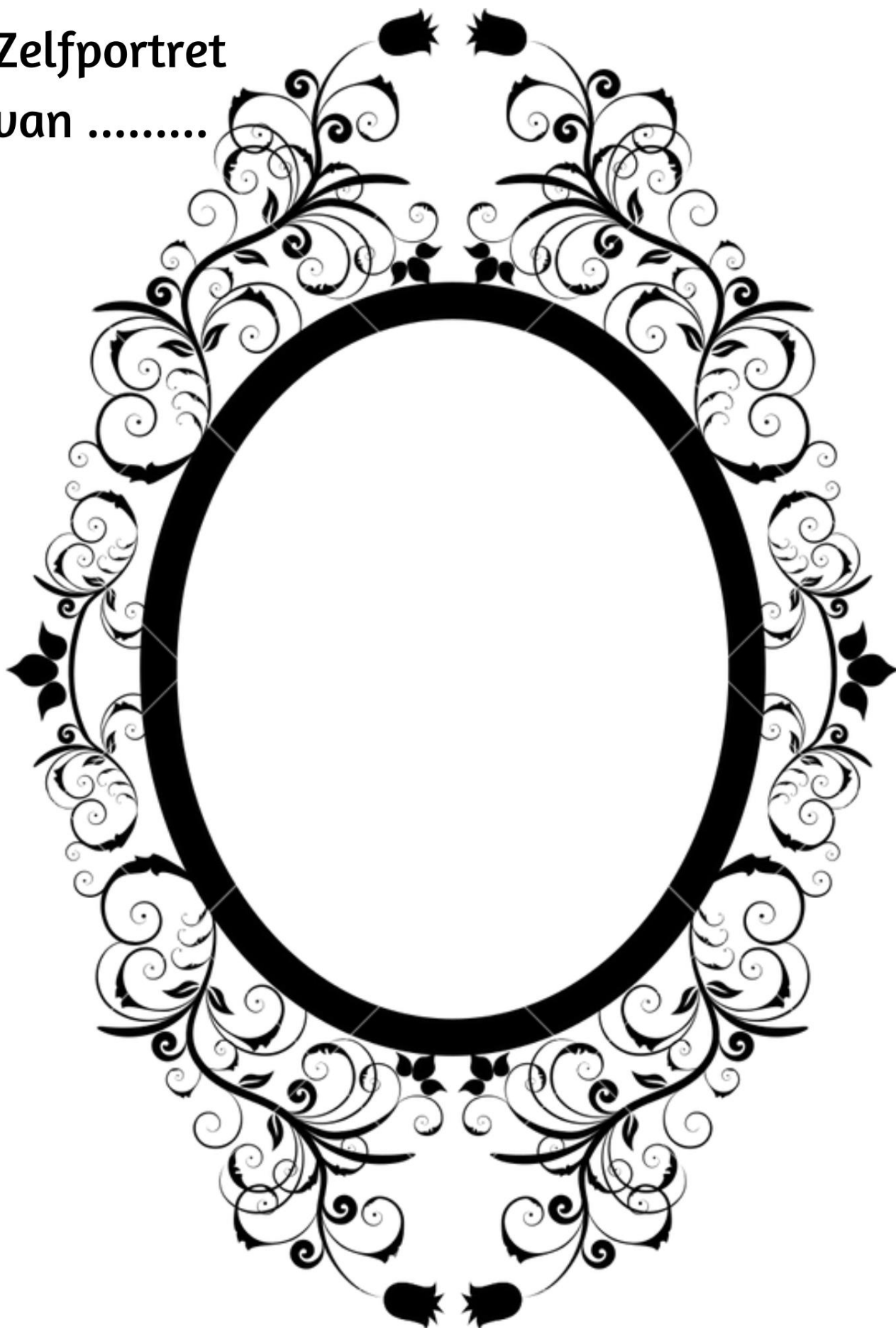
$$\begin{array}{l} 1/5 + 3/5 = \underline{\quad} \\ 3/8 + 4/8 = \underline{\quad} \\ 2/9 + 4/9 = \underline{\quad} \\ 4/3 + 2/3 = \underline{\quad} \\ 6/7 + 2/7 = \underline{\quad} \\ 1/6 + 4/6 = \underline{\quad} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 2/6 + 5/12 = \underline{\quad} \\ 3/4 + 3/8 = \underline{\quad} \\ 2/5 + 3/10 = \underline{\quad} \\ 2/7 + 13/21 = \underline{\quad} \\ 1/2 + 3/16 = \underline{\quad} \\ 3/10 + 1/5 = \underline{\quad} \end{array}$$

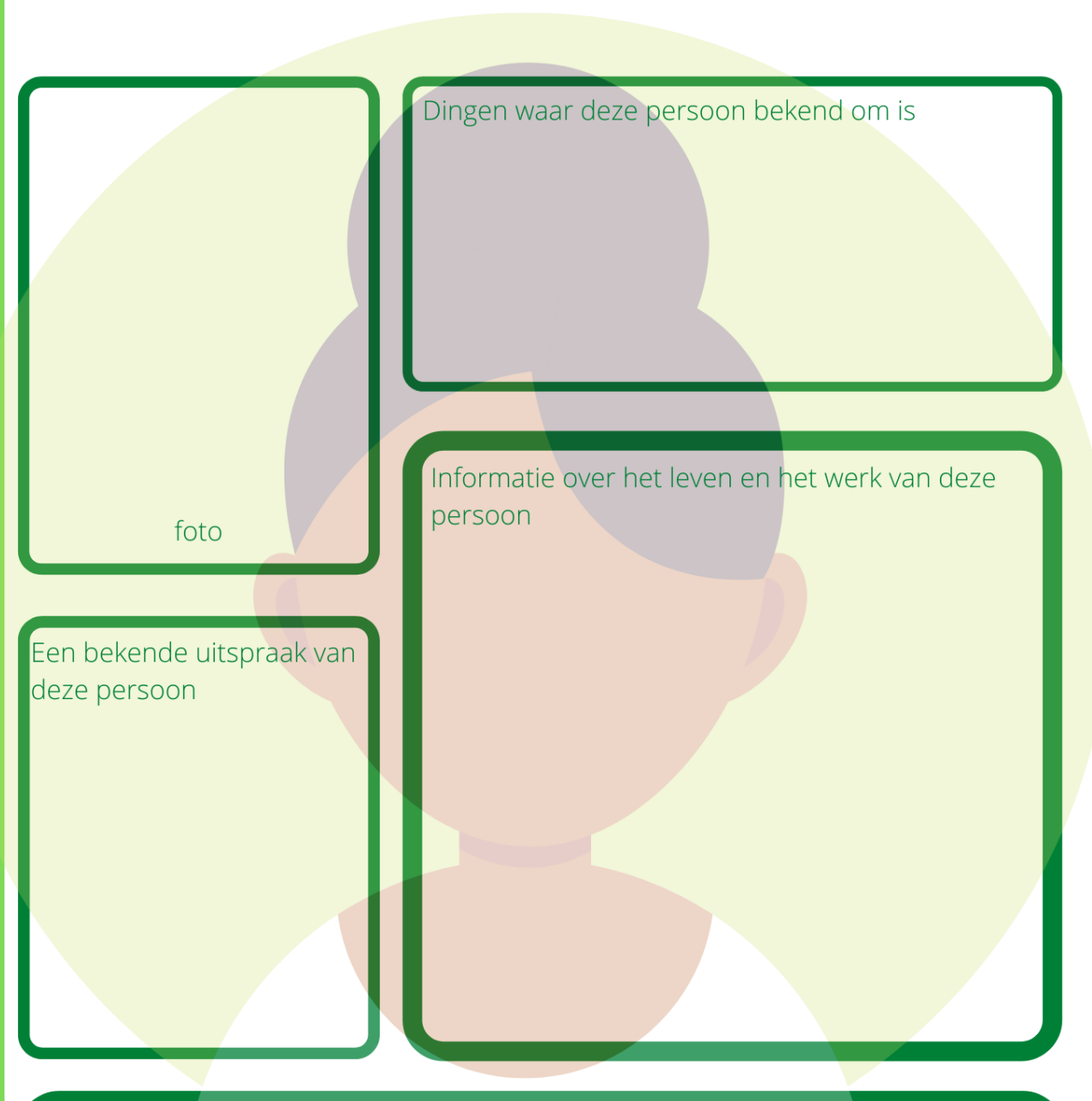
Welk getal hoort op de plek van x?

$$\begin{array}{ll} 1 + x = 6 & x = \underline{\quad} \\ 5 + x = 9 & x = \underline{\quad} \\ 5 + 2x = 11 & x = \underline{\quad} \\ 3 + 3x = 9 & x = \underline{\quad} \\ 1 + 4x = 5 + 3x & x = \underline{\quad} \end{array}$$

Zelfportret
van

Het leven van

foto

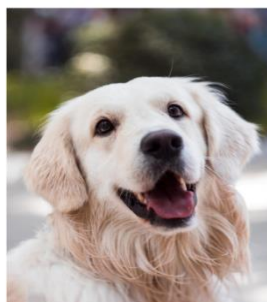
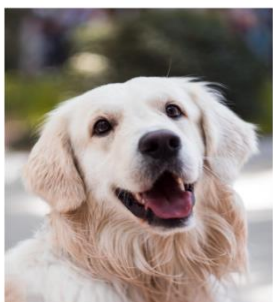
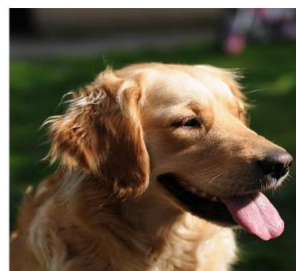
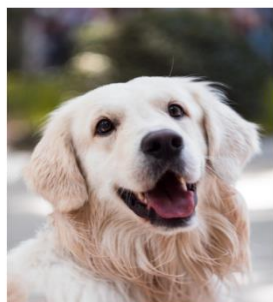
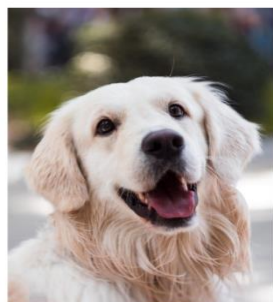
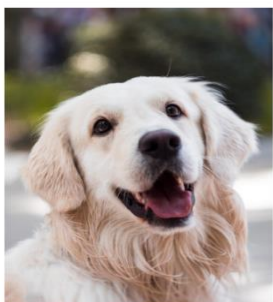
Dingen waar deze persoon bekend om is

Informatie over het leven en het werk van deze persoon

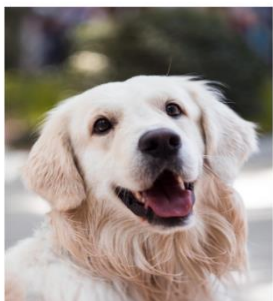
Een bekende uitspraak van deze persoon

Interessante weetjes over deze persoon

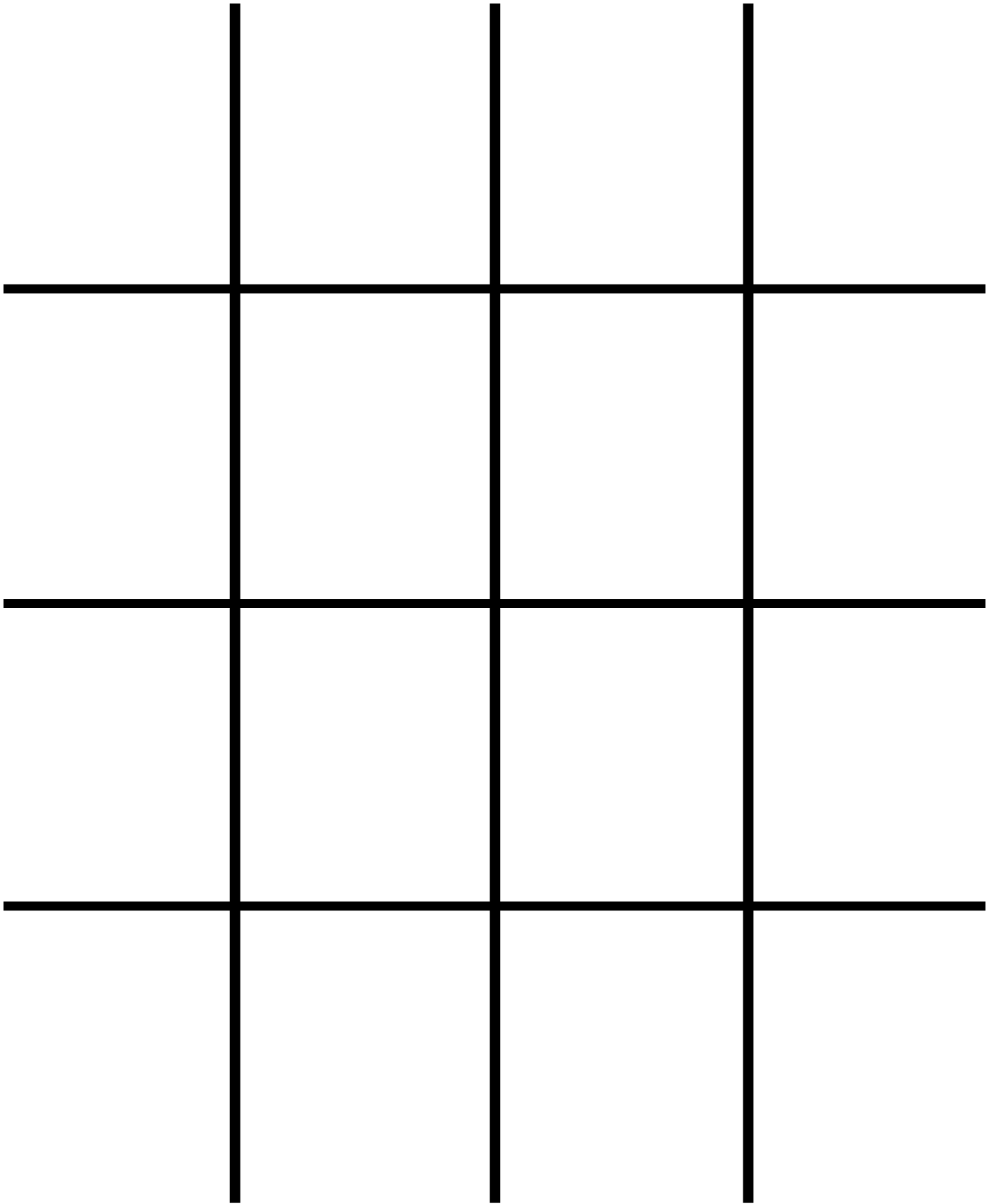
Leren onthouden

Hond

**Dit dier staat
erom bekend dat
hij mensen-
woorden
begrijpt!**

aap

beer

bij

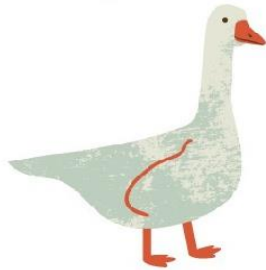
eend

flamingo

gans

geit

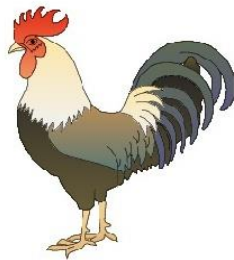
giraffe

haai

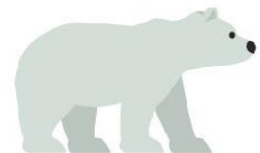
haan

hond

ijsbeer

kameleon

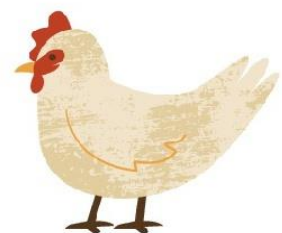
kangoeroe

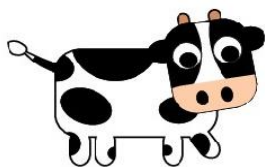
kikker

kip

koe

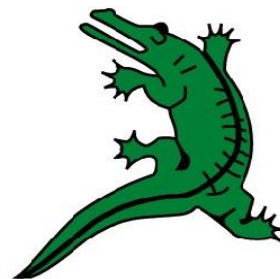
konijn

krab

krokodil

leeuw

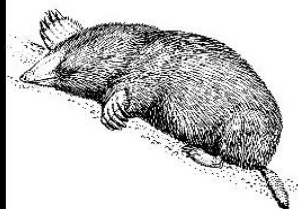
lieveheers
beestje

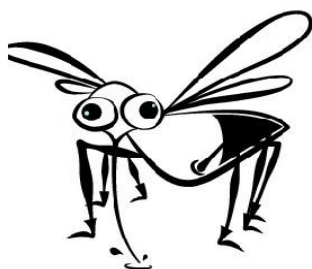
mier

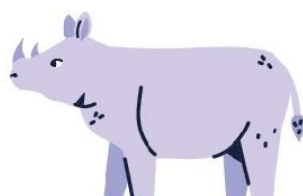
mol

mug

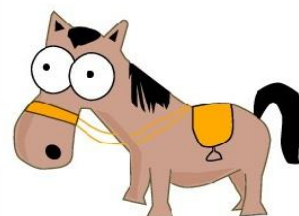
neushoorn

olifant

paard

panda

papegaai

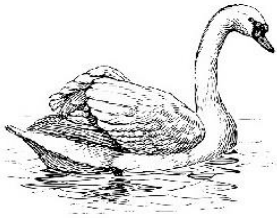
pauw

pinguïn

zwaan

poes

rups

schaap

schildpad

slang

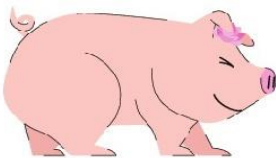
tijger

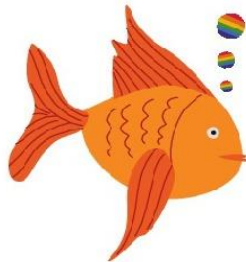
uil

varken

vis

vlinder

vos

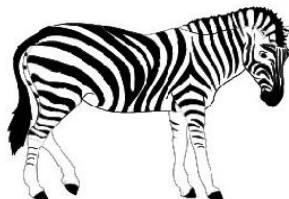
wesp

wolf

zebra

zeehond

vogel

Opgroeien: jonge dieren en hun ouders

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

baby, big, kalf, kitten, kuiken, lam, pul, puppy, veulen, welp

1+... 2+... 3+... 4+... 5+... 6+... 7+... 8+... 9+... 10+...

A

B

C

D

E

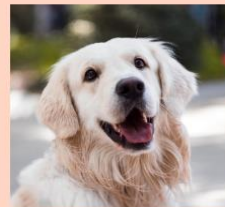
F

G

H

I

J

eend, hond, kip, koe, leeuw, mens, paard, poes, schaap, varken

Dierenquiz

Beantwoord deze vragen over de dieren uit het boek *De menselijke trekjes van dieren*. Kies bij elke vraag het juiste antwoord. Als je alle vragen goed hebt beantwoord dan vormen de eerste letters de naam van een dier.

1. Welke aap liegt tegen zijn soortgenoten door alarmkreten te schreeuwen als hij iets lekkers gevonden heeft en het niet met de anderen wil delen?

Japanse makaak
Chimpansee
Bonobo
Kapucijneraap

2. Welke vogel uit Peru vliegt naar de rotsen om daar klei te verzamelen die hij later lekker in een boom gaat zitten opeten?

Ara
Fuut
Struisvogel
Zwaan

3. Welk dier uit Afrika neemt een modderbad om zich te beschermen tegen insecten en de zon?

Leeuw
Buffel
Nijlpaard
Luipaard

4. Welk dier springt opeens in de lucht als hij bang is? Daarna rolt hij zich op als een bal.

Buidelrat
Stokstaartje
Haas
Gordeldier

5. Welke mensaap woont op Borneo en Sumatra en kan heel goed met gereedschap omgaan? Zijn naam betekent 'bosmens'.

Bonobo
Chimpansee
Orang Oetan
Resusaap

6. Welk mannetjesdier dat op Antarctica leeft, probeert een vrouwtje te versieren door haar een mooie, gladde steen te geven?

Zeeolifant
Dolfijn
Ezelspinguïn
Zeehond

7. Welke langpotige waadvogel gebruikt soms aas om visjes te vangen?

Reiger
Fuut
Zwaan
Blauwvoetgent

8. Welk ongewerveld dier is heel intelligent? Hij kan ontsnappen uit bakken en uisnetten en zelfs potjes open maken.

Zeester
Wielwebspin
Stekelbaars
Octopus

9. Welke grote Australische loopvogel bouwt een nest voor de moeder, zit zelf wekenlang op de eieren tot ze uitkomen en voedt dan de jongen op?

Emoe
Struisvogel
Liervogel
Kolibrie

Dierenquiz

Beantwoord deze vragen over de dieren in het boek *De menselijke trekjes van dieren*. Als je alle vragen goed hebt beantwoord dan vormen de eerste letters de naam van een dier.

1. Welke aap liegt tegen zijn soortgenoten door alarmkreten te schreeuwen als hij iets lekkers gevonden heeft en het niet met de anderen wil delen?

.....

2. Welke vogel uit Peru vliegt naar de rotsen om daar klei te verzamelen die hij later lekker in een boom gaat zitten opeten?

.....

3. Welk dier uit Afrika neemt een modderbad om zich te beschermen tegen insecten en de zon?

.....

4. Welk dier springt opeens in de lucht als hij bang is? Daarna rolt hij zich op als een bal.

.....

5. Welke mensaap woont op Borneo en Sumatra en kan heel goed met gereedschap omgaan? Zijn naam betekent 'bosmens'.

.....

6. Welk mannetjesdier dat op Antarctica leeft, probeert een vrouwtje te versieren door haar een mooie, gladde steen te geven?

.....

7. Welke langpotige waadvogel gebruikt soms aas om visjes te vangen?

.....

8. Welk ongewerveld dier is heel intelligent? Hij kan ontsnappen uit bakken en uisnetten en zelfs potjes open maken.

.....

9. Welke grote Australische loopvogel bouwt een nest voor de moeder, zit zelf wekenlang op de eieren tot ze uitkomen en voedt dan de jongen op?

.....

Dierenquiz

Beantwoord deze vragen over de dieren in het boek *De menselijke trekjes van dieren*. Als je alle vragen goed hebt beantwoord dan vormen de eerste letters de naam van een dier. Je moet de letters nog wel in de goede volgorde zetten!

1. Welk dier springt opeens in de lucht als hij bang is? Daarna rolt hij zich op als een bal.

.....

2. Welke langpotige waadvoegel gebruikt soms aas om visjes te vangen?

.....

3. Welke mensaap woont op Borneo en Sumatra en kan heel goed met gereedschap omgaan? Zijn naam betekent 'bosmens'.

.....

4. Welke aap liegt tegen zijn soortgenoten door alarmkreten te schreeuwen als hij iets lekkers gevonden heeft en het niet met de anderen wil delen?

.....

5. Welke grote Australische loopvoegel bouwt een nest voor de moeder, zit zelf wekenlang op de eieren tot ze uitkomen en voedt dan de jongen op?

.....

6. Welk dier uit Afrika neemt een modderbad om zich te beschermen tegen insecten en de zon?

.....

7. Welke vogel uit Peru vliegt naar de rotsen om daar klei te verzamelen die hij later lekker in een boom gaat zitten opeten?

.....

8. Welk mannetjesdier dat op Antarctica leeft, probeert een vrouwtje te versieren door haar een mooie, gladde steen te geven?

.....

9. Welk ongewerveld dier is heel intelligent? Hij kan ontsnappen uit bakken en uisnetten en zelfs potjes open maken.

.....

Werken met dieren

DIERENARTS

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

BOSWACHTER

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

AGRARIËR (BOER)

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

DIERVERZORGER

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

HOEFSMID

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

TAXIDERMIST

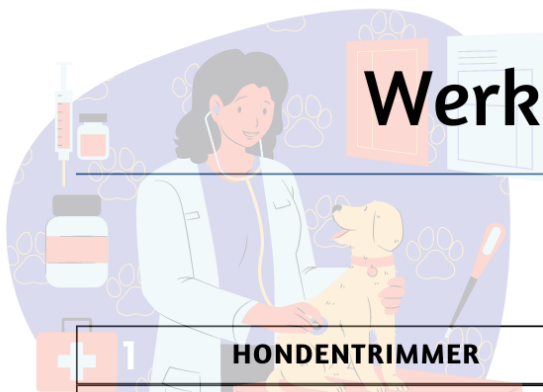
Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

Werken met dieren

HONDENTRIMMER

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

IMKER

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

SCHAAPHERDER

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

HONDENUITLATER

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

DIERENARTSASSISTENT

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

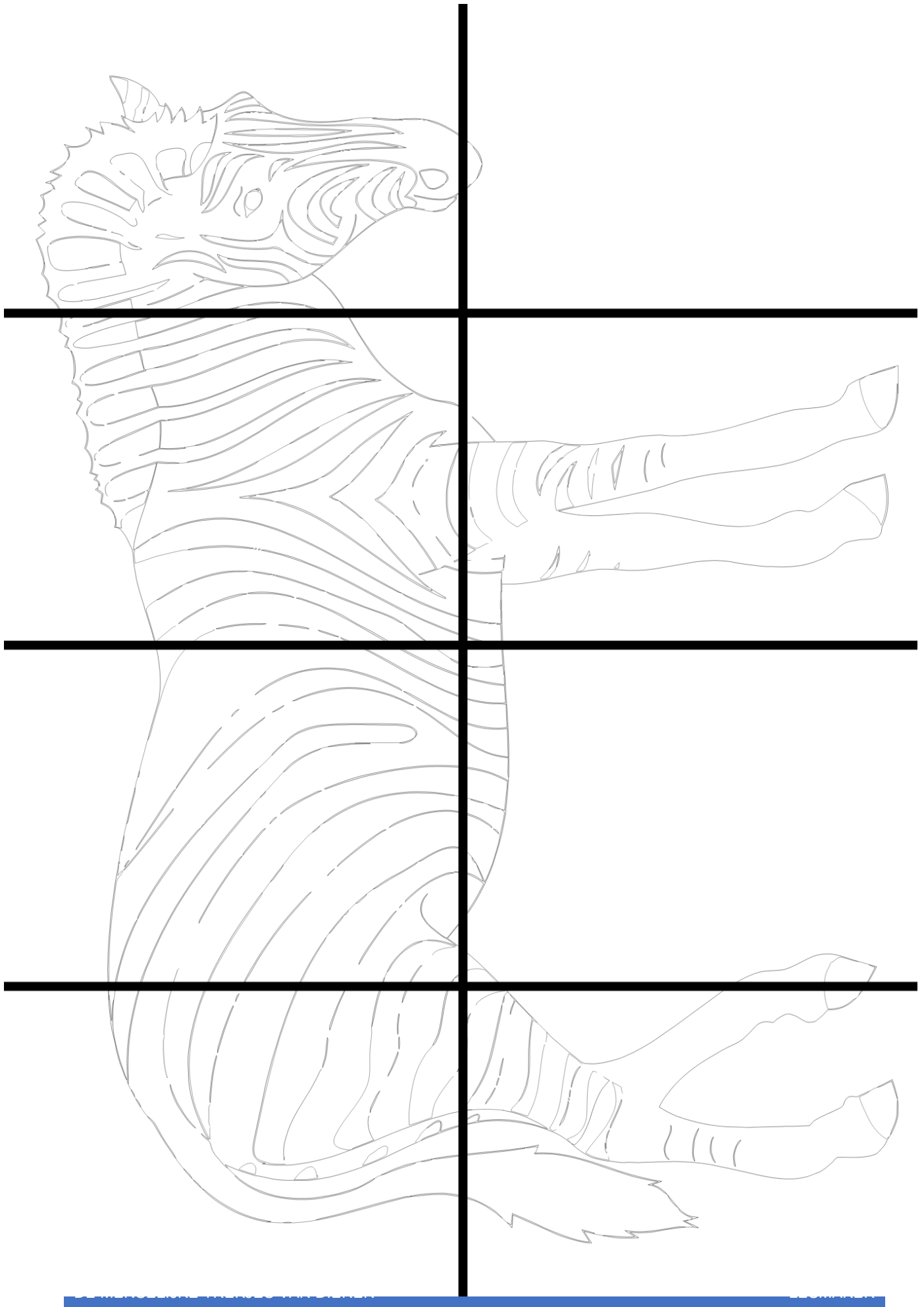
.....

Wat houdt dit beroep in?

Welke opleiding heb je nodig?

Dit beroep lijkt me leuk: ja/nee/misschien

Rekenen: optelsommen

$$\begin{aligned}1 + 2 &= 3 \\4 + 3 &= 7 \\5 + 4 &= 9 \\7 + 1 &= 8 \\6 + 3 &= 9\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}8 + 5 &= 13 \\6 + 6 &= 12 \\4 + 9 &= 13 \\7 + 8 &= 15 \\5 + 6 &= 11\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}14 + 2 &= 16 \\16 + 3 &= 19 \\11 + 8 &= 19 \\12 + 5 &= 17 \\15 + 3 &= 18\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}13 + 18 &= 31 \\17 + 29 &= 46 \\31 + 41 &= 72 \\52 + 19 &= 71 \\44 + 17 &= 61\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}48 + 84 &= 132 \\56 + 61 &= 117 \\39 + 79 &= 118 \\65 + 81 &= 146 \\27 + 99 &= 126 \\54 + 52 &= 106\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}112 + 61 &= 173 \\123 + 45 &= 168 \\179 + 11 &= 190 \\154 + 27 &= 181 \\125 + 39 &= 164 \\144 + 52 &= 196\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}141 + 65 &= 206 \\168 + 47 &= 215 \\172 + 54 &= 226 \\180 + 45 &= 225 \\218 + 93 &= 311 \\368 + 58 &= 436\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}212 + 117 &= 329 \\389 + 411 &= 800 \\325 + 271 &= 596 \\428 + 216 &= 644 \\542 + 384 &= 926 \\497 + 253 &= 750\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}518 + 670 &= 1188 \\599 + 699 &= 1298 \\712 + 466 &= 1178 \\878 + 963 &= 1841 \\547 + 745 &= 1292 \\629 + 581 &= 1210\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}7,6 + 3,8 &= 11,4 \\8,1 + 2,9 &= 11,0 \\4,5 + 6,6 &= 11,1 \\5,9 + 8,7 &= 14,6 \\1,3 + 2,1 &= 3,4 \\2,6 + 5,1 &= 7,7\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}10,47 + 8,26 &= 18,73 \\12,25 + 3,88 &= 16,13 \\11,66 + 6,12 &= 17,78 \\14,71 + 4,63 &= 19,34 \\12,99 + 4,49 &= 17,48 \\13,34 + 8,51 &= 21,85\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}1/5 + 3/5 &= 4/5 \\3/8 + 4/8 &= 7/8 \\2/9 + 4/9 &= 6/9 (2/3) \\4/3 + 2/3 &= 7/3 (2 \frac{1}{3}) \\6/7 + 2/7 &= 8/7 (1 \frac{1}{7}) \\1/6 + 4/6 &= 5/6\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}2/6 + 5/12 &= 9/12 (3/4) \\3/4 + 3/8 &= 9/8 (1 \frac{1}{8}) \\2/5 + 3/10 &= 7/10 \\2/7 + 13/21 &= 19/21 \\1/2 + 3/16 &= 11/16 \\3/10 + 1/5 &= 5/10 (1/2)\end{aligned}$$

Welk getal hoort op de plek van x?

$$\begin{aligned}1 + x &= 6 & x &= 5 \\5 + x &= 9 & x &= 4 \\5 + 2x &= 11 & x &= 3 \\3 + 3x &= 9 & x &= 2 \\1 + 4x &= 5 + 3x & x &= 4\end{aligned}$$

Antwoorden: opgroeien

1. Lam, 2. Big, 3. Puppy, 4. Baby, 5. Veulen, 6. Kalf,
7. Pul, 8. Welp, 9. Kitten, 10. Kuiken

A. Poes, B. Varken, C. Schaap, D. Kip, E. Leeuw, F.
Paard, G. Mens, H. Koe, I. Hond, J. Eend

1 + C, 2 + B, 3 + I, 4 + G, 5 + F, 6 + H, 7 + J, 8 + E, 9
+ A, 10 + D

Dierenquiz

Beantwoord deze vragen over de dieren uit het boek *De menselijke trekjes van dieren*. Kies bij elke vraag het juiste antwoord. Als je alle vragen goed hebt beantwoord dan vormen de eerste letters de naam van een dier.

1. Welke aap liegt tegen zijn soortgenoten door alarmkreten te schreeuwen als hij iets lekkers gevonden heeft en het niet met de anderen wil delen?

Japanse makaak
Chimpansee
Bonobo
Kapucijneraap

2. Welke vogel uit Peru vliegt naar de rotsen om daar klei te verzamelen die hij later lekker in een boom gaat zitten opeten?

Ara
Fuut
Struisvogel
Zwaan

3. Welk dier uit Afrika neemt een modderbad om zich te beschermen tegen insecten en de zon?

Leeuw
Buffel
Nijlpaard
Luipaard

4. Welk dier springt opeens in de lucht als hij bang is? Daarna rolt hij zich op als een bal.

Buidelrat
Stokstaartje
Haas
Gordeldier

5. Welke mensaap woont op Borneo en Sumatra en kan heel goed met gereedschap omgaan? Zijn naam betekent 'bosmens'.

Bonobo
Chimpansee
Orang Oetan
Resusaap

6. Welk mannetjesdier dat op Antarctica leeft, probeert een vrouwtje te versieren door haar een mooie, gladde steen te geven?

Zeeolifant
Dolfijn
Ezelspinguïn
Zeehond

7. Welke langpotige waadvogel gebruikt soms aas om visjes te vangen?

Reiger
Fuut
Zwaan
Blauwvoetgent

8. Welk ongewerveld dier is heel intelligent? Hij kan ontsnappen uit bakken en visnetten en zelfs potjes open maken.

Zeester
Wielwebspin
Stekelbaars
Octopus

9. Welke grote Australische loopvogel bouwt een nest voor de moeder, zit zelf wekenlang op de eieren tot ze uitkomen en voedt dan de jongen op?

Emoe
Struisvogel
Lieruogel
Kolibrise

De eerste letters van de antwoorden vormen samen het woord KANGEROE.

